

รูปแบบและมาตรฐานเอกสารวิชาการ รับใช้สังคมเพื่อข้อกำหนดการเข้าสู่ ตำแหน่งทางวิชาการ

รองศาสตราจารย์ นพ. นิเวศน์ นันทจิต

ประธานคณะกรรมการพัฒนารูปแบบและมาตรฐานเอกสารวิชาการรับใช้สังคม
เพื่อใช้ประกอบการข้อกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ

1. ประกาศ ก.พ.อ. ฉบับที่ 9 ... เงื่อนไขที่เอื้อต่อวิชาการรับใช้สังคม

เป็นที่ทราบกันดีแล้วว่า เมื่อวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ.2556 ได้มีประกาศคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (ก.พ.อ.) เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ (ฉบับที่ 9) ในราชกิจจานุเบกษา เมื่อให้ใช้ผลงานวิชาการรับใช้สังคมสำหรับใช้เสนอประกอบการพิจารณากำหนดตำแหน่งทางวิชาการ ข้อกำหนดการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการได้ ซึ่งนับเป็นครั้งแรกของประวัติศาสตร์ของแวดวงวิชาการไทย

1.1) ทิวว่า “วิชาการรับใช้สังคม” นั้นเป็นอย่างไร

ตามประกาศ ก.พ.อ. ฉบับที่ 9 นี้ **หลักการและกรอบคิด** ของผลงานวิชาการรับใช้สังคมก็คือ **“ผลงานวิชาการรับใช้สังคม”** มีศักดิ์และสิทธิเท่าเทียมกับผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการในปัจจุบันคุณภาพของผลงานไม่แตกต่างจากหลักเกณฑ์ปัจจุบัน และกระบวนการพิจารณามีความเหมาะสมกับลักษณะของผลงาน ภายใต้กรอบแนวคิดดังกล่าว ที่ ก.พ.อ. จึงเห็นควรให้เพิ่มเติม “ผลงานวิชาการรับใช้สังคม” เป็นผลงานอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งเทียบเท่ากับผลงานวิจัยหรือผลงานวิชาการในลักษณะอื่น ไว้ในหลักเกณฑ์และวิธีการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการในปัจจุบัน เนื่องจากผลงานวิชาการรับใช้สังคม มีลักษณะเฉพาะ จำเป็นต้องกำหนด คำนิยาม รูปแบบ และลักษณะการเผยแพร่ให้ชัดเจน รวมทั้งแนวทางการประเมินคุณภาพก็มีความแตกต่างจากผลงานอื่น ๆ โดยมุ่งเน้นที่การนำความรู้ความเชี่ยวชาญไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์หรือผลกระทบในทางบวกต่อชุมชนหรือสังคม

คำว่า “วิชาการรับใช้สังคม” จึงมีความหมายว่า:

“ผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมหรือท้องถิ่น ที่เกิดขึ้นโดยใช้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาอย่างน้อยหนึ่งสาขาวิชา และปรากฏผลที่สามารถประเมินได้เป็นรูปธรรมโดยประจักษ์ต่อสาธารณะ ผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมนี้ ต้องเป็นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นทางด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายด้านเกี่ยวกับ ชุมชน วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม อาชีพ เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง คุณภาพชีวิต หรือสุขภาพ หรือเป็นผลงานที่นำไปสู่การจดทะเบียนสิทธิบัตรหรือทรัพย์สินทางปัญญา ในรูปแบบอื่นที่สามารถแสดงได้เป็นที่ประจักษ์ว่าสามารถใช้แก้ปัญหาหรือพัฒนาสังคม และก่อให้เกิดประโยชน์อย่างชัดเจน หรือเป็นการเปลี่ยนแปลงในความตระหนักและการรับรู้ในปัญหาและแนวทางแก้ไขของชุมชน” ทั้งนี้ ไม่นับรวมงานที่แสวงหากำไรและได้รับผลตอบแทนส่วนบุคคลในเชิงธุรกิจ

(ประกาศ ก.พ.อ. ฉบับที่ 9)

เนื้อความ “งานที่แสวงหากำไรและได้รับผลตอบแทนส่วนบุคคลในเชิงธุรกิจ” นั้น ดีความครอบคลุมถึงงานวิชาการที่นักวิจัยทำสัญญาจ้างวิจัยกับบริษัทธุรกิจเอกชน ซึ่งหากผลงานวิจัยเป็นลิขสิทธิ์ร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยและบริษัท ถ้าหากบริษัทจะนำไปใช้เมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้ว ต้องมีผลประโยชน์ส่วนหนึ่งคืนกลับมาให้มหาวิทยาลัย มิใช่ให้แก่ตัวผู้วิจัย แต่นักวิจัยนำไปขอผลงานทางวิชาการได้

1.2) คณะกรรมการพัฒนารูปแบบและมาตรฐานเอกสารวิชาการรับใช้สังคมและบทบาท

หลังจากมีประกาศ ก.พ.อ. ฉบับที่ 9 ได้มีความเคลื่อนไหวในการพัฒนารูปแบบและมาตรฐานเอกสารวิชาการรับใช้สังคมเพื่อใช้ประกอบการขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ อาทิ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ซึ่งร่วมมือกับสถาบันคลังสมองของชาติ และ สกว. ABC รวมทั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่และสถาบันการศึกษาในภาคเหนือตอนบน โดยได้จัดประชุมเพื่อทดลองประเมินผลงานวิชาการรับใช้สังคมของนักวิชาการที่สมัครใจจะขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ ทั้งระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ ตั้งแต่เดือนมิถุนายน ปี 2556 เรื่อยมา

ข้อมูลความเคลื่อนไหวดังกล่าว ได้รับการนำเสนอต่อที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (ทปอ.) โดย รองศาสตราจารย์ ดร. อวอร์ด โอภาสพัฒนกิจ ในนามของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2556 และภายหลังอีก 2 ครั้ง หลังจากนั้น ทปอ. ได้มีมติมอบหมายให้มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นแกนนำในการพัฒนารูปแบบและมาตรฐานเอกสารวิชาการรับใช้สังคมฯ

ซึ่งต่อมาที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (ทปอ.) ได้มีคำสั่งที่ 3/2557 เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2557 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนารูปแบบและมาตรฐานเอกสารวิชาการรับใช้สังคม เพื่อใช้ประกอบการขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ ซึ่งมี รองศาสตราจารย์ นพ. นิเวศน์ นันทจิต อธิการบดีมหาวิทยาลัย เชียงใหม่ เป็นประธานกรรมการ ร่วมกับผู้บริหารจาก 6 มหาวิทยาลัย และสถาบันคลังสมองของชาติ (รายละเอียดดังภาคผนวก)

หลังจากนั้น คณะกรรมการพัฒนารูปแบบและมาตรฐานเอกสารวิชาการรับใช้สังคมฯ ได้จัดประชุมระดมความคิดเห็น โดยได้กำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการฯ ในช่วงระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม 2557-30 เมษายน 2558 ดังต่อไปนี้

- 1) กำหนดกระบวนการสร้างการรับรู้ ผ่านกระบวนการจัดการความรู้ ประเด็นการเตรียมเอกสารวิชาการรับใช้สังคม และประเด็นการประเมินผลงานทางวิชาการวิชาการรับใช้สังคมใน 4 ภาค
- 2) พัฒนารูปแบบและมาตรฐานเอกสารวิชาการรับใช้สังคม
- 3) สร้างความเข้าใจกับ Reviewers ที่มีอยู่เดิม ตามประกาศ ก.พ.อ. ฉบับที่ 9
- 4) รวบรวมรายชื่อกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในระดับพื้นที่และสังคมภาพรวม และจัดทำฐานข้อมูล
- 5) จุดประกายและสนับสนุนการขับเคลื่อนวิชาการรับใช้สังคมในทุกมหาวิทยาลัย
- 6) สนับสนุนการประชุมทางวิชาการของ ทปอ. และการประชุมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น โครงการจัดประชุมทางวิชาการ ในวันที่ 22 ธันวาคม 2557
- 7) จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อมหาวิทยาลัย ทปอ. และ ก.พ.อ.

2. กรอบ “รูปแบบและมาตรฐานเอกสารวิชาการรับใช้สังคม” นั้น เป็นเช่นไร

คณะกรรมการฯ ได้พัฒนากรอบ “รูปแบบเอกสารวิชาการรับใช้สังคม” ตามแนวทางที่ระบุในประกาศ ก.พ.อ. ฉบับที่ 9 ได้กำหนดสาระสำคัญไว้ดังนี้

- 1) **ลักษณะของผลงานวิชาการรับใช้สังคม** ที่ใช้ในการเสนอขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ จะต้องมึลักษณะเป็นผลงานเชิงวิชาการที่ใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาของตนอย่างน้อย 1 สาขาวิชา และปรากฏผลที่สามารถประเมินได้อย่างเป็นรูปธรรมโดยประจักษ์ต่อสาธารณะ ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านต่อชุมชนหรือสังคม

2) **กำหนดลักษณะคุณภาพ** จำแนกเป็น 3 ระดับ เช่นเดียวกับผลงานประเภทอื่น ๆ ดังนี้

- **ระดับดี** มีการรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศที่ชัดเจน มีการระบุปัญหาหรือความต้องการ โดยการมีส่วนร่วมของสังคมกลุ่มเป้าหมาย มีการวิเคราะห์หรือสังเคราะห์ความรู้ที่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น หรือทำความเข้าใจสถานการณ์ จนเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น อย่างเป็นที่ประจักษ์ หรือก่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนหรือสังคมนั้น
- **ระดับดีมาก** ใช้เกณฑ์เดียวกับระดับดี และต้องสามารถนำไปใช้เป็นตัวอย่งในการแก้ไขปัญหา หรือทำความเข้าใจสถานการณ์ จนเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น อย่างเป็นที่ประจักษ์ หรือก่อให้เกิดการพัฒนาให้กับสังคมอื่นได้ หรือก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบาย ในระดับจังหวัดหรือประเทศอย่างเป็นรูปธรรม
- **ระดับดีเด่น** ใช้เกณฑ์เดียวกับระดับดีมาก และต้องส่งผลกระทบต่อสังคมหรือแวดวงวิชาการ อย่างกว้างขวาง เป็นที่ยอมรับในระดับชาติหรือระดับนานาชาติ หรือได้รับรางวัลจากองค์กร ที่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ เช่น UNESCO, WHO UNICEF เป็นต้น
- ในกรณี **การดำเนินการเป็นหมู่คณะ หรือมีการบูรณาการหลายสาขาวิชา** ซึ่งมีผู้ร่วมงาน จำนวนมาก ผู้ขอจะต้องเป็นผู้ดำเนินการหลักในสาขาวิชาที่เสนอขอ โดยให้ระบุบทบาทหน้าที่ ของตนเอง และผู้ร่วมงานทุกคน และจะต้องลงนามรับรองโดยผู้ร่วมงานทุกคน

คำอธิบายเพิ่มเติม

- ให้มีการระบุว่าผลงานนั้นเป็นการบูรณาการของสาขาใดบ้าง และผู้ขอเป็นผู้ดำเนินการหลักในสาขาของตนอย่างไร
- มีคำอธิบายบทบาทหน้าที่และกระบวนการทำงานของผู้ร่วมงานทุกคน และลงนามรับรองเอกสารให้ครบถ้วน

3) ผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการอยู่แล้ว ประสงค์จะขอตำแหน่งสูงขึ้น โดยใช้ผลงานวิชาการรับใช้สังคมใน**สาขาวิชาเดิม** สามารถเสนอขอตำแหน่งได้โดยวิธีปกติ แต่**หากมีการเปลี่ยนแปลงสาขาวิชาพื้นฐานของตน** ให้ถือว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงสาขาวิชา และจะต้องเสนอขอตำแหน่งโดยวิธีพิเศษ

4) **ภาระงานและการรับรอง** ผลงานวิชาการรับใช้สังคมนั้น จะต้องเป็นส่วนหนึ่งของภาระงานซึ่งสถาบันอุดมศึกษาหรือคณะวิชาให้ความเห็นชอบ รวมทั้งได้รับการรับรองการใช้ประโยชน์ต่อสังคมจากคณะกรรมการที่สถาบันอุดมศึกษาแต่งตั้ง หรือจากสถาบันทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง

คำอธิบายเพิ่มเติม

- ให้แนบเอกสารรับรองจากคณะวิชา/มหาวิทยาลัยที่ให้ความเห็นชอบการดำเนินโครงการวิจัย/โครงการบริการวิชาการรับใช้สังคม และกำหนดให้เป็นภาระงานเพื่อการประเมินผลการปฏิบัติงาน
- ให้แนบเอกสารรับรองการนำไปใช้ประโยชน์จากหน่วยงานเป้าหมาย สังคม ชุมชน หรือสถาบันที่เกี่ยวข้อง

5) **รูปแบบการเสนอผลงานวิชาการรับใช้สังคม** จะต้องจัดทำเป็น**เอกสาร** โดยมีคำอธิบายชี้แจงโดยชัดเจนประกอบผลงานนั้น เพื่อชี้ให้เห็นว่าเป็นผลงานที่ทำให้เกิดการพัฒนาเป็นประโยชน์ต่อสังคม มีความเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น และเกิดความก้าวหน้าทางวิชาการ หรือเสริมสร้างความรู้หรือก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาขาวิชาหนึ่ง ๆ หรือหลายสาขาวิชาได้อย่างไร ในแง่ใด โดยต้องปรากฏเป็นที่ประจักษ์ในประเด็นต่อไปนี้

1. สภาพการณ์ก่อนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
2. การมีส่วนร่วมและการยอมรับของสังคมเป้าหมาย
3. กระบวนการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น
4. ความรู้ความเชี่ยวชาญที่ใช้ในการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนั้น
5. การคาดการณ์สิ่งที่จะตามมาหลังจากการเปลี่ยนแปลงได้เกิดขึ้นแล้ว
6. การประเมินผลลัพธ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
7. แนวทางการติดตามและธำรงรักษาพัฒนาการที่เกิดขึ้นให้คงอยู่ต่อไป

ทั้งนี้ เอกสารวิชาการต้องมีเนื้อหาครบถ้วน 7 หัวข้อ มีรูปภาพประกอบ มีความยาวอย่างน้อย 7 หน้า โดยมีเนื้อหาที่มุ่งให้ นักวิชาการ นักศึกษา และคนทั่วไปอ่านเข้าใจและนำไปใช้ได้ง่าย นอกจากนี้เอกสารแสดงผลงานดังกล่าวข้างต้นแล้ว อาจแสดงหลักฐานเพิ่มเติมอื่นๆ เกี่ยวกับผลงาน เช่น รูปภาพ หรือการบันทึกเป็น Clip VDO ภาพยนตร์ หรือแถบเสียง ประกอบการพิจารณาด้วยก็ได้

6) การเผยแพร่ผลงาน จะต้องเผยแพร่ทั้งในพื้นที่เป้าหมาย เช่น การจัดเวทีนำเสนอผลงานในพื้นที่ หรือการเปิดให้เยี่ยมชมพื้นที่ และจะต้องมีการเผยแพร่สู่สาธารณชนอย่างกว้างขวางในลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่สอดคล้องกับผลงาน โดยการเผยแพร่นั้นจะต้องมีการบันทึกเป็นเอกสารหรือเป็นลายลักษณ์อักษรที่สามารถใช้อ้างอิง หรือศึกษาค้นคว้าต่อไปได้

คำอธิบายเพิ่มเติม

- รูปแบบของการเผยแพร่ผลงาน อาจจะเป็นการนำเสนอในพื้นที่เป้าหมายในรูปแบบของ นิทรรศการ การจัดประชุม การเสวนา
- และมีการเผยแพร่ เพิ่มเติมในวงวิชาการ ในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ได้แก่ การจัดทำเป็นบทความวิชาการส่งไปยังหน่วยงานอื่น การเผยแพร่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การนำเสนอในที่ประชุมวิชาการ การตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ เป็นต้น

7) การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อประเมินผลงานฯ ให้แต่งตั้งจากบัญชีรายชื่อที่ ก.พ.อ. กำหนดในปัจจุบัน และหากสภาสถาบันอุดมศึกษา เห็นควรให้มีการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ หรือเป็นผู้ปฏิบัติงานร่วมกับชุมชนร่วมด้วย ก็ให้แต่งตั้งเพิ่มเติมได้ไม่เกิน 2 คน

คำอธิบายเพิ่มเติม

- คณะกรรมการพัฒนารูปแบบและมาตรฐานเอกสารวิชาการรับใช้สังคม ควรเสนอรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิด้านชุมชน ได้แก่ 2 กลุ่มแรกคือ ผู้เชี่ยวชาญด้านรับใช้สังคมระดับชาติ และนักวิชาการรับใช้สังคม เพื่อให้ สกอ. รับรองโดยผ่านทาง ทปอ.
- มหาวิทยาลัย ควรนำเสนอสภามหาวิทยาลัยให้การรับรอง ประชาชนชาวบ้านหรือผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชนเป็นรายชื่อไป

8) การประเมินผลงานวิชาการรับใช้สังคม นอกจากการประเมินจากเอกสารและหลักฐานประกอบการเสนอผลงานแล้ว หากจะประเมินจากการตรวจสอบสภาพจริงที่มีอยู่ในพื้นที่ด้วย ก็สามารถกระทำได้ ซึ่งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิฯ จะตรวจสอบด้วยตนเอง หรือแต่งตั้งผู้แทนให้ไปตรวจสอบแทนก็ได้

คำอธิบายเพิ่มเติม

- ให้มีการจัดทำระบบการประเมินโดยปราชญ์ชาวบ้าน หรือผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชนเพิ่มขึ้น ได้แก่ กระบวนการทำงาน บทบาทหน้าที่ เกณฑ์การให้คะแนน การตัดสินผลการประเมิน
- ประธานกรรมการพิจารณาตำแหน่งวิชาการของมหาวิทยาลัย มีอำนาจในการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชนเป็นราย ๆ ไป

3. เกณฑ์พื้นฐานผู้ทรงคุณวุฒิวิชาการรับใช้สังคม

ตามประกาศ ก.พ.อ. ฉบับที่ 9 ระบุว่า "...การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินผลงานฯ ให้แต่งตั้งจากบัญชีรายชื่อที่ ก.พ.อ. กำหนดในปัจจุบัน และหากสภาสถาบันอุดมศึกษา เห็นควรให้มีการแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญหรือเป็นผู้ปฏิบัติงานร่วมกับชุมชนร่วมด้วย ก็ให้แต่งตั้งเพิ่มเติมได้ ไม่เกิน 2 คน และจะต้องได้รับความเห็นชอบจาก ก.พ.อ. ก่อนแต่งตั้ง ..." นั้น คณะกรรมการฯ เห็นว่าผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการรับใช้สังคมควรแยกเป็น 2 ลักษณะคือ ก) ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านชุมชน เช่น นักวิชาการรับใช้สังคมหรือผู้เชี่ยวชาญระดับชาติ และ ข) ปราชญ์ชาวบ้านและนักพัฒนาในพื้นที่

3.1) เกณฑ์พื้นฐานผู้ทรงคุณวุฒิวิชาการรับใช้สังคม

คณะกรรมการฯ ได้เสนอเกณฑ์พื้นฐานผู้ทรงคุณวุฒิวิชาการรับใช้สังคม เกณฑ์พื้นฐาน (Criteria) ผู้ทรงคุณวุฒิ ดังตารางต่อไปนี้

ผู้ทรงคุณวุฒิ	Criteria
ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านชุมชน	1) มีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้เสนอขอและมีผลงานเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เกี่ยวข้อง และผลงานนั้นได้รับการยกย่องจากหน่วยงานที่เป็นที่ยอมรับ หรือ 2) มีประสบการณ์ในการจัดการ หรือปฏิบัติงานร่วมกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง ไม่ต่ำกว่า 10 ปี โดยมีผลงานเป็นที่ปรากฏชัด และผลงานนั้นได้รับการยกย่องจากหน่วยงานที่เป็นที่ยอมรับ
ปราชญ์ชาวบ้านหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น	1) เป็นปราชญ์ชาวบ้านในทำเนียบของหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น หรือ 2) ได้รับการยอมรับจากชุมชนท้องถิ่นว่าเป็นผู้นำทางภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือ 3) ได้รับการยกย่องจากหน่วยงานที่เป็นที่ยอมรับระดับชาติ

ทั้งนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิมี 2 กลุ่ม ได้แก่

- 1) ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านชุมชน ซึ่งหมายความรวมถึงผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นนักวิชาการที่เชี่ยวชาญศาสตร์ด้านกระบวนการเสริมพลังชุมชน และผู้เชี่ยวชาญระดับชาติด้านชุมชน
- 2) ปราชญ์ชาวบ้านหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น

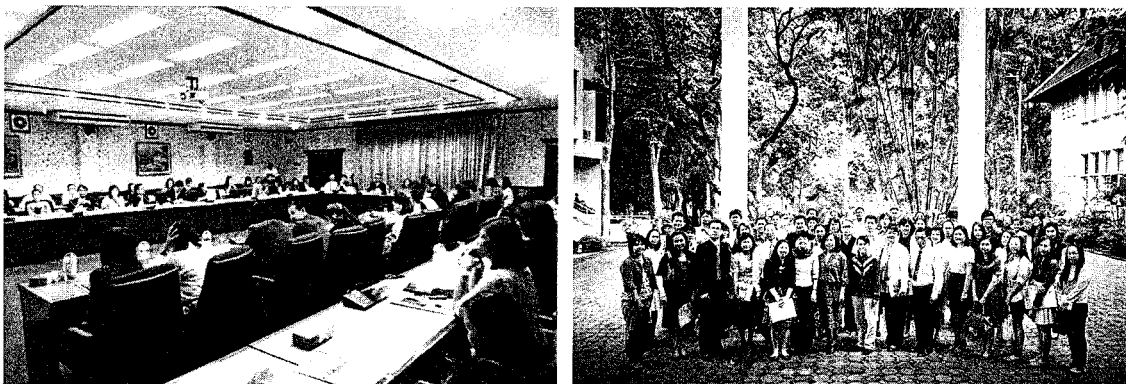
3.2) บทบาทของผู้ทรงคุณวุฒิวิชาการรับใช้สังคม

ผู้ทรงคุณวุฒิวิชาการรับใช้สังคม ควรทำหน้าที่วิเคราะห์ผลงานวิชาการรับใช้สังคมที่เสนอขอว่าเหมาะสมกับบริบทและเงื่อนไขของชุมชนหรือไม่ วิเคราะห์กระบวนการทำงานว่าเป็นไปตามหลักการของการมีส่วนร่วมหรือไม่ รวมทั้งประเมินการเปลี่ยนแปลงของชุมชนที่เกิดจากกระบวนการนั้น ๆ

ทั้งนี้ คณะกรรมการฯ จะเสนอขอให้ ทปอ. ขอความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยขอให้พิจารณาส่งรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อจัดทำฐานข้อมูลผู้ทรงคุณวุฒิวิชาการรับใช้สังคม และเมื่อ ทปอ. พิจารณาให้ความเห็นชอบแล้ว จะเผยแพร่ต่อมหาวิทยาลัยที่เป็นสมาชิก เพื่อเสนอให้สภามหาวิทยาลัยแต่ละแห่งอนุมัติใช้ประกอบการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการต่อไป

4. การสนับสนุนการเตรียมเอกสารวิชาการรับใช้สังคมของนักวิชาการ ที่สมัครใจเป็นกรณีศึกษา

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้จัดประชุมหารือร่วมกันระหว่างรองอธิการบดี/ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ ของมหาวิทยาลัยในภาคเหนือตอนบน เมื่อวันที่ 21 มิถุนายน วันที่ 30 กรกฎาคม และวันที่ 18 กันยายน 2556 เพื่อทำความเข้าใจต่อแนวทางการใช้เอกสารวิชาการรับใช้สังคมในการขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ มีนักวิชาการสมัครใจเข้าร่วมกระบวนการเตรียมเอกสารฯ 7 คน หลังจากนั้น คณะกรรมการฯ ได้จัดการประชุมทดลองนำเสนอผลงานวิชาการรับใช้สังคม ในวันที่ 5 สิงหาคม 2557 โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิเฉพาะด้านร่วมวิพากษ์วิจารณ์ด้วย

ที่มา : นิเวศน์ นันทจิต. (2557). รูปแบบและมาตรฐานเอกสารวิชาการรับใช้สังคมเพื่อขอกำหนดการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ. ใน การประชุมวิชาการ ทปอ. ประจำปี 2557 เรื่อง“ผลงานวิชาการรับใช้สังคม: แนวทางสนับสนุน กรอบรูปแบบ/มาตรฐานเอกสาร แนวทางการประเมิน และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย” (หน้า 11-17). วันที่ 22 ธันวาคม 2557 ณ ห้องอิมพีเรียล แกรนด์ บอลรูม โรงแรมดิเอ็มเพรส จังหวัดเชียงใหม่.